

Transkribering av podd- serien LikaOlika i Soluret podcast, avsnitt 2.

Publicerat den 21:a november 2019 på www.soluretpod.se och på iTunes.

Tid: 41.00 min.

Medverkande: Yasmin Nilson intervjuar Alexander Erixson.

Signaturl melodi.

Yasmin: Hej och välkommen till en poddserie i samarbete med IKEA museum inför deras nya utställning LIKA OLIKA. Hur anpassar man sin vardag och omgivning när man varken kan se eller höra? Hur tar man sig fram utan armar och ben? Kan medicinteknik förenkla livet? Och hur skapar vi design som inkluderar alla? Dessa frågeställningar, och många fler, kommer vi att ta upp i denna poddserie som går under rubriken LIKA OLIKA, där vi möter experter på hur det är att leva med andra förutsättningar – för smart design föds när vi ser världen med andras ögon.

Jag som intervjuar heter Yasmin Nilson, och mer information om utställningen hittar ni på ikeamuseum.com och IKEA Museum på Facebook och Instagram.

Signaturl melodi.

Idag får ni möta Alexander Erixson. Alexander är utbildad på arkitekturskolan på KTH och arbetar som arkitekt på Nacka kommun. Mitt i livet drabbades Alexander av en ryggmärgsskada, och blev rullstolsburen. För att få ett fungerande hem utifrån sin nya livssituation bestämde han sig för att använda sina arkitektkunskaper och rita sitt hem själv. Här kommer Alexander.

Signaturl melodi.

Y – Vi rockar loss och så ser vi var vi hamnar!

A – Det gör vi, det blir bra, Yasmin.

Y – Välkommen Alex!

A – Tack mycket, tack, tack!

Y – Hur är läget med dig?

A – Jo, det är bra, det är det. Ovan situation det här, men det är nya saker att testa. Nya utmaningar.

Y – Eller hur? En erfarenhet rikare. Du har tillsammans med vännen Odd Störtebecker designat och ritat ditt hus, som ju är specialanpassat.

A – Ja, precis.

Y – Men jag tycker att vi börjar med 2008, då du råkade ut för en olycka. Kan du berätta vad som hände?

A – Ja, jag är ju arkitekt och hade ritat ett hus som vi byggde i Tullinge. Det var inte meningen att jag skulle bo där, utan vi skulle bygga det, och sen sälja det. Det var jag och en kollega till mig. Som arkitekt är man rätt noggrann med saker, på gott och ont, på detaljnivå, så det var några saker jag skulle ordna själv där, som inte byggarna hade gjort klart. Bland annat var det en nedpendlande rostfri köksfläkt som satt en bit upp. Men det var inte jättehögt, kanske 3–3,5 meter och snedtak. Jag var ensam där den dagen och hade en stegen med två ben som man viker ut som ett uppochnedvänt V. Jag såg redan från början att den där kedjan som håller ihop benen inte fanns där utan den var hopbunden med elkabel. Jag vet mycket väl att det inte går bra att göra knutar med elkablar, men ändå går jag upp på stegen, och håller på med köksfläkten. Sen minns jag egentligen bara ett metalliskt ljud och att jag ser en arm som fladdrar förbi ansiktet, och jag undrar vems arm det är. Men det är ju min, för det är ju bara jag där. Jag ramlar så olyckligt att jag ramlar rakt bakåt på kanten till köksbänken och förstör då femte kotan. Jag hamnar på golvet med kunde inte alls röra mig. Jag var helt medveten hela tiden och förstod att det här var inte bra. Jag vet att balkongdörren står lite på glänt så jag försöker ropa på hjälp, men jag har inte så mycket kraft i lungorna i och med förslamningen som har inträffat. I början ropar jag väldigt mycket men sen märker jag att jag inte kommer att orka, rösten bär inte. Då får jag istället försöka ropa när jag tror att någon går förbi, vilket tog ett tag. Närmare sex timmar låg jag.

Y – Sex timmar? Det måste ha känts som en evighet.

A – Precis, man hinner fundera rätt mycket på den tiden. Sen slutar det med att grannen kommer in. Han tyckte att det var dags att stänga av vattenspridaren jag hade satt på för det nysådda gräset och det hade börjat bildas en stor pöl. Sen visade det sig att han var läkare. Det första jag sa när han kom in var: "Rör mig inte!". Men då sa han att jag låg på bormaskinen – det hade jag inte märkt. Sen får jag hjälp till sjukhuset. Det är ett ögonblicks verk bara.

Y – Du beskrev att du hann tänka mycket. Kommer du ihåg vad du tänkte?

A – Ja, man får ju dödsångest på nåt vis. Men nej, jag kan inte exakt komma ihåg något mer än att det gäller att jag får hjälp så snart som möjligt.

Y – Förstod du vad som hade hänt?

A – Ja, jag förstod nog vad som hade hänt, även om ... det är först i efterhand som man förstår alla konsekvenser som det för med sig, det hade man ju inte en susning om då. På vilket sätt det omkullkastar hela ens tillvaro. Så långt gick inte tankarna och de gjorde de inte heller på sjukhuset de första månaderna. Sen går det liksom långsamt upp för en.

Y – Vad var det som hade hänt med nacken?

A – Jag hade hamnat så olyckligt på kanten av diskbänken så att den femte nackkotan krossades. Det är så lite det handlar om, hade det varit två centimeter längre upp kanske jag hade varit förslamad från nacken och ner. Nu kan jag röra armarna precis som du. Vi har väldigt lika skador, du och jag. Så vi har lite armfunktion, men fingrarna har noll funktion. Hade det istället tagit ett par centimeter längre ner så hade jag haft armar och fingrar i behåll, vilket är en helt annan värld kan man säga.

Y – Ja, de där millimetrarna gör avsevärd skillnad.

A – Ja, de gör verkligen det, men vid just den här nivån har Gud eller någon annan fått för sig att just där vid nummer fem-sex ska alla nerver till fingrar och armar gå ut.

Y – Samtidigt som man ändå är tacksam för det lilla man har.

A – Absolut, så är det. Man jämför sig. Jag har en nära bekant som är skadad från halsen och ner.

Y – Då får man perspektiv.

A – Ja, man får det. Och dessutom, måste jag lägga till: att man har huvudet i behåll. Det är en oerhörd tragik när man får en hjärnskada dessutom.

Y – Var befann du dig i livet när olyckan inträffade?

A – Jag hade då fått min son Leonard, mitt första och enda barn. Han var knappt ett år och det var tredje dagen in på min pappaledighet, för det här var ett projekt vid sidan om mitt jobb på Nacka kommun. Jag hade verkligen sett fram emot pappaledigheten. Vi firade hans ettårsdag på sjukhuset, och det var inte riktigt vad man hade tänkt sig.

Y – Så klart. När förstod du hur allvarligt skadad du var, att det var bestående?

A – Jag i början på sjukhuset, som jag tror de allra flesta reagerar, så tänker man att det ska nog rätta till sig på något vis. Det funkar ju så att till en början slås kroppen ut nästan totalt, och sen tar det en två, tre månader så kommer vissa funktioner tillbaka. Små, små steg. Till exempel märkte jag att jag kunde röra handleden efter en månad. En sådan rörelse kan verka försumbar för någon annan men i vår värld så är det jätteviktig.

Y – Ja, guld värd!

A – Ja, för då kan man få ett litet grepp om saker. Jag kommer ihåg att när jag var på sjukhus så tänkte jag att till tio år efter olyckan ska väl forskningen ha hunnit en bit, eller åtminstone till min femtioårsdag – jag var 39 när olyckan inträffade – Då måste det ju ha hänt någonting. Men nu har jag fyllt 50 och det är fortfarande bara en och annan rätta som kan röra lite på benen. Och det är inte benen som är det allra viktigaste, utan fingrarna kommer före benen. Claes Hultling som har gjort så mycket för ryggmärgsskadevården och som startade Spinalis säger att forskarna alltid säger att det ligger fem eller tio år framåt i tiden, men det har det gjort i 35 år nu.

Y – Ja, steget från rätta till människa är ju ett väldigt stort steg.

A – Ja, det är det, har man insett. Det är så oerhört komplext.

Y – För dem som inte vet så brukar just Claes Hultling beskriva det som att om man mosar en jordgubbe så att den blir till vätska och sen försöker lappa ihop den igen, cell för cell – så komplex är en ryggmärg. Rätt nervände ska kopplas ihop med rätt partner. Så att man inte kopplar ihop foten med handen och så vidare. Så det är väldigt komplicerat.

A – Jag har precis som du hört just om jordgubben, och på något vis så får man en verklig reality check när man tänker på att försöka sätta ihop den där mosade jordgubben.

Y – Det är en lång process, minst sagt, för att komma tillbaka till livet igen. Jag upplever det som att de flesta tycker att det är när man kommer hem som det verkliga arbetet börjar.

A – Definitivt, då är verkligheten rakt upp i ansiktet, alla praktikaliteter och det som man ställs inför.

Y – Och då kommer vi till det här med boende. När man har blivit rullstolsburen så innebär det för många att man inte kan bo kvar där man bodde innan, just för att man måste anpassa. Hur var det

för dig? Hur bodde du?

A – Jag bodde i ett hus byggt på 40-talet i Segeltorp, där jag hade gjort väldigt mycket själv. Jag har alltid gillat att arbeta praktiskt. Det var en kombination av att man gillar att jobba praktiskt och man är lite snål och sparsam och väldigt noggrann. De gånger man anlitar hantverkare så blir man så trött för att de inte har samma noggrannhetsnivå. Då brukar summan av kardemumman bli att jag gör allt själv istället. Så jag hade gjort väldigt mycket i det huset, renoverat och så. Men efter skadan så var det inte alls bra. Till att börja med var det en väldigt brant uppfart, som var livsfarlig vintertid och så hade vi två våningar. Där anpassade vi med en plattformshiss där man satte hela rullstolen för att komma upp till ovanvåningen. Men dels behövde jag hjälp för att komma på hissen och dels var den inte helt tillförlitlig. Den fick för sig att stanna ibland, bland annat en julafton. Då får man ringa brandkåren och så kommer fyra brandmän och får lyfta ner en.

Y – Då känner man sig inte så stor.

A – Nej, det tar liksom udden av julfirandet. Och då blev det att jag bodde på nedervåningen i ett lite större rum och i köket. Och jag kunde inte ta mig ut ordentligt i trädgården, så det blev ju som ett fängelse.

Y – Enormt begränsande. Jag ska sticka in också med att du ju har fått anpassningsstöd via kommunen.

A – Exakt, det stämmer bra, eftersom kommunen har en skyldighet att anpassa den bostad man bor i när olyckan sker. Men nej, det var inte alls bra så mer och mer med tiden började jag fundera på annat.

Y – Ja, du som är arkitekt också måste ha börjat fundera mycket kring lösningar och hur du ska få det att funka.

A – Jo, det stämmer. Jag var ändå inte inne på att jag var tvungen att hitta en tomt och bygga på från början, utan jag tittade på färdiga hus. Men man upptäcker ganska snabbt att det här har två steg för att komma ner i vardagsrummet och det är ju oerhört snyggt kan jag tycka som arkitekt, med lite olika nivåer, två-tre trappsteg ner till vardagsrummet, eller halvplan, det ger väldigt fina kvaliteter men är ju totalt värdelöst när man sitter i rullstol. Då blev det mer att fundera över om jag kunde bygga något och till slut så blev det ett hus till salu, bara fyra hus ifrån vårt. Det var ett litet 40-talshus och min tanke var att bygga ut det, för det var inte så stort: 70 kvadrat ovanvåning och så suterrängvåning. Men det blev helt enkelt bäst att riva det och börja om från början. Då kunde jag och min kollega Odd rita från början och verkligen få det som man vill ha det.

Y – Var börjar man?

A – Ja, var börjar man? Det är en bra fråga! Man börjar med att samla på sig mått. Det var ett väldigt mätande i mitt gamla hus där jag då bad assistenten att mäta hur bred till exempel hallen var. Jo, men den känns rätt. Även en arkitekt måste känna in måtten, och det gör man bäst genom att mäta ett reellt utrymme som finns. Utifrån det kan jag sen konstatera att det här blir bra, det här fungerar som rum, eller det här fungerar som passage. Det var mycket det och att rumssammanbanden blir viktiga. I huset jag har byggt då så kommer man in på övre planet från gatan och sen finns det ett nedre plan från trädgårdssidan. Först och främst vill man ta sig från gatan och in och där har jag en liten ramp idag, som inte har en så våldsam lutning. När man kommer in så är hallen ordentligt tilltagen vilket är skönt, för andra också, men speciellt med rullstol.

Y – Det upplevde jag också när jag kom, att det var väldigt skönt med det utrymmet, för ofta så är ju

hallar väldigt smala och man kan inte...

A – Ja, det är garderober på ena sidan och så är det jackor och skor på andra och en smal gång emellan där man ska in.

Y – Ja, så är min hall, kan jag säga!

A – Ja, så är de flesta hallar! För där ”ska vi inte spilla en massa kvadrat”, ungefär.

Y – Det var smart tycker jag. Det var skönt att ha det utrymmet, och man kan hälsa på varandra. Att TVÅ personer i rullstol kan hälsa på varandra i hallen – bara *det!*

A – Det har du helt rätt i, det är en bra aspekt på det, precis. Och är det något större sällskap som kommer så kan faktiskt alla samlas utan att man måste gå in på led och hälsa på var och en efter hand. Så det är en lite bortglömd yta. Och sen var det viktigt att mitt sovrum hamnade nära toalett, så att man kommer direkt från sovrummet till badrummet, som ett *master bedroom* som det kallas ibland.

Y – Så har vi också, det är jätteskönt.

A – Ja, det är det verkligen för man vill inte skjutas runt naken [skratt] genom hela huset i duschstolen, utan då vill man så snabbt som möjligt in på rätt ställe.

Y – Bevara integriteten lite.

A – Ja, faktiskt, precis, det är det [skratt]. Och sedan som arkitekt har jag ju en massa andra preferenser också, som att jag vill få in mycket ljus, och det är mycket fönster och även högt sittande fönster som – även om jag inte ser ut så mycket, eller ja, jag ser ju himlen – men det ger fin ljusföring i rummen och huset är ganska långt, det är arton meter långt, men bara åtta meter brett, och det gör också att det blir väldigt... Det kommer ljus från två håll och så, som gör mycket. Och sedan har jag då fått sätta in en hiss till undervåningen. Och då kommer vi åter till det där med vad kommunen är skyldig att betala och inte, och när man bygger nytt så är reglerna sådana att då ger kommunen inga bidrag till några hissar, utan de–

Y – Jaha, det visste jag inte om!

A – Nej, det är helt kört. Jag drev mitt mål ända till högsta instans men det blev nej.

Y – Det känns ju enormt snålt. Man måste kunna ha rätten att bygga nytt om man vill, trots att man–

A – Javisst. Och så som de resonerar då, staten och de rättsliga instanserna är att ”jaha, bygger man nytt då ska man bygga så att man inte behöver någon hiss”. [skratt] Ja, jag kan förstå det till viss del men på andra sätt så kan det bli lite skevt också. För att när det kommer till, som vi var inne på, mitt gamla hus, där finns det inte egentligen någon övre gräns. Kostar det en miljon att anpassa med hissar och garageuppfarter så är kommunen skyldig att göra det.

Y – Precis.

A – Medan då när man bygger nytt så är det noll kronor. Ja, man kan få för någon dörröppningsautomatik möjligen, och så...

Y – På ett sätt så tjänar ju de på att du gör ett nytt, för att då anpassar du på ett sådant sätt att de

inte behöver gå in så mycket. Nu var det ju bara en del i det här som de behövde gå in i.

A – Precis!

Y – Så det kan jag ju tycka är extremt snålt.

A – Ja. Det är ju så att den anpassningen med den här hissen då, som gjordes, var ju en mycket mindre kostnad än vad som lades ner på mitt gamla hus.

Y – Precis!

A – Ja, och sedan en annan sak som har blivit viktig det är ju altaner, så att, det är ju altaner, altaner, altaner! Det är ju mycket att olja och hålla efter. Men det är trevligt, så att då är det ju både för tillgängligheten, såklart, att kunna ta sig... Och jag har även en ganska lång ramp på baksidan ned till, jag bor vid sjön, Långsjön...

Y – Enormt vackert.

A – ...vilket har höjt livskvalitén att kunna sitta och titta ut över vattnet när man nu är så mycket hemma som det blir. Av naturliga skäl kan man inte alls resa på samma sätt. Så det är både tillgängligheten, men sedan är vi ju lite som... Det här mellan att frysa och bli för varm. Vi har svårt med–

Y – Att reglera...

A – Precis! Reglera kroppstemperaturen, när man får en nackskada. Och då är det jättebra med mycket altan för då kan man, ”nehej, nu blev det för varmt i solen om jag sitter här, ja men då åker jag runt hörnet och sitter i skuggan, och då blir det bra”, eller ”nej nu blåser det från det hållet, ja men då kan jag sätta mig på den här sidan”. Så det är bra att ha altaner, helst runt hela huset.

Y – Ja, det betyder enormt mycket, och det var som, Gud vilken utsikt du har där, över sjön, och...

A – Ja.

Y – ...och de där fantastiska träden utanför, och–

A – Jo, det är faktiskt en underbar utsikt, och fågelliv, och... Det är ju så, vatten kan man titta på, fast inget händer, men *allt* händer på något vis. Det ger en ro också.

Y – Och som vi pratade om där sist också, att ens hem är ju ens fristad. Då blir det ju ännu mer viktigt att det funkar och att man trivs och känner sig i harmoni med sitt hem.

A – Ja, men så är det. Och på ett helt annat sätt än innan där jag bodde, så känner jag att jag, det är roligt om det kommer gamla kamrater som jag fortfarande... Det är några stycken, de har dock blivit färre tyvärr efter olyckan men det är några som är *still going strong*, och duktiga på att hålla kontakten. Så det känns också mycket roligare då att bjuda hem dem och träffas hemma. Även om man såklart tar sig ut på restaurang ibland med, men det... ja, det är viktigt.

Y – Ja men jag tänker på det på vintern till exempel, då är det ju inte så lätt för oss att ta oss ut med snön och allt elände som är. Så att, det, ja, att bara kunna ta det lugnt hemma...

A – Absolut.

Y – Men, du har ju många snygga detaljer också.

A – Ja, man är noga med detaljerna. Och grottar in sig på en del saker sådär. En sak som det var nödvändigt att ha var ju en taklyft som jag har i sovrummet.

Y – De ser ju inte roliga ut [skratt].

A – Nej! Det blir gärna sjukhusstämpel på dem, och det vill man helst inte ha hemma, och den firma som Landstinget hade upphandlad, då första gången jag tog kontakt med dem om taklyften då kom det hem en man som såg det som sin enda uppgift att här ska det installeras en taklyft och den ska fungera. Och då, ja, började vi väl ganska omgående bråka och dividera med varandra huruvida det var viktigt om den såg bra ut eller var diskret och så i designen eller inte. Och det märktes, vi pratade helt förbi varandra. Vi var i två olika världar. Jag bara avbröt och sa att, "nej nej, du kan åka hem. Jag fortsätter med min manuella". Den här, man drar, en lift som går på hjul. Och sedan hade jag en sådan tur att det blev en ny upphandling, med en annan firma. Och då blev det jättebra faktiskt.

Y – Ja, det är riktigt snyggt, den är liksom integrerad i tak och garderob.

A – Ja, exakt. Så att själva den där lyftanordningen, motorn och det, som går på en travers då, som löper mellan två skenor som är väldigt diskreta, sitter monterad på väggen. Ja, traversen ser man men motorn har jag fällt in i garderoben. Och då handlar det också om att ligga före i tanken. "Ja, men då måste jag ju se till att få fram el också till den här garderoben". Så det gäller att ligga lite före för att kunna få till de där sakerna också.

Y – Det ska inte vara någon sjukhuskänsla överhuvudtaget utan det ska kännas som ett hem?

A – Ja, ja verkligen. Jag sticker emellan här, på tal om badrum, så ofta kan det komma på tal då bland byggare att "varför är det så dyrt att bygga" och "allt ska kosta så mycket" och "nu ska det vara handikappanpassat" och så, och minimimåtten då på ett badrum för att man faktiskt ska kunna använda det med rullstol det är 1,70 x 1,90 och det är inte särskilt mycket när man plockar in duschen och kanske någon tvättmaskin är väl på gränsen att man ens får plats... Alltså, det är inget jättebadrum vi pratar om. Och då är det viktigt att inte tumma eller hålla på att skylla på vissa saker som faktiskt inte är relevanta på det viset, utan varje människa kan tycka att det faktiskt är ett bra badrum, som är 1,70 x 1,90. Och då är det lika bra att göra det, för vem som helst kan också, på skidsemestern, bryta benet, och att då plötsligt inte ens kunna använda sitt badrum är ju, det är inte bra. Kort sagt.

Y – Nej, för det kan ju hända vem som helst, hur som helst, när som helst.

A – Ja, exakt! Det behöver inte bli så allvarliga konsekvenser som för dig och mig, men just att man under en period, några månader, hamnar i rullstol för att man helt enkelt har brutit benet eller något.

Y – Ja, men sen har du ju en massa andra snygga detaljer som till exempel, jag noterade runt listerna runt fönstret är det ek, och det blir så snyggt mot det här vita.

A – Ja, det stämmer. Jag har några saker jag är lite extra stolt över, och det är bland annat det som gör att det inte ser ut som att det bara är någon som har gått in med en stor hink med vit färg och målat allt i sin väg. Utan att man har vissa saker som bryter av.

Y – Det blev verkligen som tavlor av den vackra naturen och utsikten, det blir verkligen som en

tavelram.

A – Roligt att du säger det! Ja, men eken där, det, ja faktiskt. Träet är ju ett levande material och det ger en värme också, ett hus eller en lägenhet ska ju också kännas varm och välkomnande. Och sedan har jag ganska mycket konst, i och med att pappa och farfar är konstnärer, och jag har hållit på lite också. Och det gör också mycket för atmosfären och känslan i ett rum.

Y – Och inbyggda hyllor?

A – Det stämmer. Och [jag har] byggt in teven i en liten nisch, även om det är en platt-TV så är det en nio centimeter och det är lite snyggt om den går i liv med väggen, så att den har fått en egen liten nisch. Men sedan kan även jag hamna i situationer där jag, jag har fortfarande inga garderobshandtag i hallen, utan där får då någon, inte jag då, böja sig ner och ta tag i underkant. Oerhört opraktiskt, för att där brottas jag med mig själv, jag har några handtag som funkade för mig att öppna, men så har jag några andra som jag också har köpt, som är snyggare, men de funkade inte så bra för mig att öppna. Och då kommer vi ju in lite på en detalj...

Y – Övervägandet alltså!

A – Ja, exakt! Där det blir viktigt med även sådana små...

Y – Design?

A – Design. Och små saker. Och där blir det lite ibland, där står jag mellan hötapparna. Ska jag ta det här nu som jag egentligen tycker är snyggare, för man har ju det där estetiska sinnet, eller ska jag ta det här andra... Alltså därav, ännu inga handtag i hallen men det kommer nog.

Y – Och sedan har ju du fått ställa ut på Liljevalchs också, det tycker jag är kul!

A – Det är jätteroligt faktiskt, det är det. Det var för tre år sedan, som jag lyckades komma med. Jag hade sökt några år innan och inte kommit med, även sökt efter och inte kommit med. Vilket jag inte förstår, för de har varit väldigt bra de också! [skratt]

Y – Så klart!

A – Så klart, självklart! Men, då kom jag ju med i alla fall ett år och det var ju jätteroligt. De tre verk jag hade kunde jag ju inte faktiskt göra själv utan jag tänkte ut hur de skulle vara och det var ganska konceptbaserad konst och då gäller det att man har assistenter med lite olika förmågor. Och då hade jag en som var jätteduktig på att måla, klarade det bättre än vad jag skulle gjort oskadad, tror jag till och med.

Y – Det är bra *cred!*

A – Ja, det var verkligen med ett glädjetjut när jag fick reda på att jag kom in.

Y – Jag förstår det!

A – Så jag försöker ha det som en liten tradition i alla fall, att söka varje år. Det ger lite hjärngympa att ta in, brukar jag tänka.

Y – Vad anser du är inkluderande design?

A – Jag kanske kan backa lite till de här hallhandtagen då, på garderobsdörrarna som jag ännu inte

fått. Och så är det ju så att det är bra att tänka till, oftast är det, som vi varit inne på, väldigt små saker som det handlar om. Är det i stadsmiljö så kan det vara så enkelt som en fasad kantsten där man kan komma upp.

Y – Vad är ditt bästa vardagstips?

A – För mig är det nog, i den situation jag är, så är jag nog mycket för rutiner. Alltså att jag till exempel går upp, [blir] väckt klockan sex varje morgon vare sig det är julafton eller helg eller... sedan kanske jag inte kommer upp precis just då, men jag blir väckt och sedan så är det lite morgonrutiner och så. Ja, vissa saker vill man ha gjort, som nu när man behöver hjälp av assistenter med en massa praktiska saker, så vill jag ha dem gjorda i en exakt bestämd ordning, och jag tror att det är för att det avlastar min hjärna på något sätt. För jag är nog kontrollmänniska också, har ett kontrollbehov, och det är bra och dåligt!

Y – Det är en utmaning när man är beroende av andra människor, att ha ett kontrollbehov.

A – Väldigt utmanande. Otroligt. Alltså jag kan säga att ramla från en stege för inte mycket gott med sig, det är knappt något, men jag har utvecklat ett väldigt tålamod måste jag säga.

Y – Mm, det känner jag igen.

A – Ja. Så är det.

Y – Ja, man får kompromissa en del.

A – Det får man göra, precis.

Y – Mer än vad andra behöver, kanske.

A – Absolut.

Y – Vad skulle du inte klara dig utan?

A – Ja, det tråkiga svaret är ju ungefär "assistenter". Men jag måste ju, men det är ju så. Det är inte roligt, men samtidigt är det ju ens livlina till ett något snär normalt liv helt enkelt. Så är det ju, krasst. Och att ens kunna bo då i ett hus som jag har ritat, det skulle ju inte gå annars. Eller min son som nu har hunnit bli tolv, att kunna ha ett umgänge med honom och, ja. Annars är det väl Leonard som är viktigast.

Y – Vad som berörde mig också när jag var hemma hos dig, i ditt fantastiska hus, alltså det är ju, ja... Kan inte du rita ett sådant hus till mig också! [skratt]

A – Ja, det var roligt att höra! Tack tack, jag suger åt mig!

Y – Nej, men jag blev rörd av att du hade ett litet, som ett titthålsfönster mellan Leonards rum och ditt rum.

A – Precis, jag hade gjort så att... Ganska länge så sov Leonard, faktiskt till för bara ett halvår sedan, i en liten säng bredvid mig, och det har betytt mycket. En liten IKEA-säng, faktiskt. Men till slut så märkte jag att sängen blev för kort, alternativt Leonard blev för lång, så han har ett eget rum. Men då hade jag förberett mig för det, så jag har satt in, det stämmer, en liten sådan här som är på båtar. Ett litet båtfönster mellan rummen så att han kan öppna rutan och säga god natt till mig. Ja, men det var

en liten, det känns fint.

Y – Jag har några *antingen, eller*-frågor också. Lägenhet eller hus?

A – Ja, det är enkelt. Det blir hus. Jag är uppväxt i hus också och såklart att det spelar in, säkert. En sådan frihetskänsla tycker jag. Men sedan så är det ju, med hus kommer ju trädgård och där är det ju... Nja, nu så har jag skaffat en robotgräsklippare i år, men en del tror, som när jag har haft sådana som, på intervju, för att kanske börja som assistenter, så har de sagt, ”ja, men trädgård, jag har hjälpt min mamma att plantera blommor på balkongen – jag tycker om det”, och då tänker jag bara att ”ja, nu ska vi se här, plantera blommor, det är ungefär en procent av att ha en trädgård, resten är bara hårt slit”. Det är alltid något som ska klippas eller fixas med, eller grävas eller så. Ja, det var det om det.

Y – Det är baksidan?

A – Det är baksidan, japp.

Y – Jag förstår. Stad eller landsbygd?

A – Då får det nog bli stad där. Ja, nu bor ju jag, som vi varit inne på, att jag nästan bor på landet [mer än] i staden, men jag får säga staden för att det är närmare till olika aktiviteter och transportmöjligheter och sådant.

Y – Spartanskt eller bohemiskt?

A – Där är det mer spartanskt.

Y – Målningar eller fotografier?

A – Målningar.

Y – Lyx eller budget?

A – Oh. En kombo där. Alltså, när jag byggde huset så var det ju en utmaning. Ekonomin var minst sagt ansträngd kan jag säga, under bygget. Och då kan det ha en viss charm när det är ansträngt för man måste verkligen lägga sig vinn om att ”hur ska jag kunna göra det här snyggt med små medel?” och då måste man tänka på det. Har man obegränsat med resurser så blir det heller inte särskilt, ja, jag vill absolut inte ha några diamanbeströdda guldkrantar som ser ut som delfiner eller något, som finns. Utan där är det ju mer spartanskt, eller enkelt och rent, ren design. En kombo där. Eller jag skulle vilja säga, kanske att det *ser* nog mer ut åt det enklare hållet, men ibland är det ju så att det enkla kan kosta lika mycket som det som ser dyrt ut också.

Y – Målat eller tapet?

A – Ja, jag har egentligen alltid kallat mig för en tapetmänniska, men nu har jag inte en endaste tapet hemma, och jag funderar över om det är av praktiska skäl när jag byggde, för jag var tvungen att ta så oerhört många beslut kring just det vi pratade om. [Från] kranar till kakel, hur... de centimetrarna där, och den... Det var så mycket beslut så, jag menar, det räcker ju med att folk ska göra om sitt kök hemma så blir de ju helt knollriga och har tittat på buntar med kataloger. Och då ska man ju då rita ett helt hus, det är en sådan oerhörd mängd beslut så jag tror att jag, på vissa, vad gäller kaklet i badrummen, så ”nej, det blir samma kakel, jag orkar inte. Det här är en bra platta, den kör vi rakt av”. Och så blev väggarna vita. Men jag är förtjust i tapeter, det är dubbelt.

Y – Trend eller rustikt?

A – Rustikt är jag inte [mycket] för. Det får bli trend.

Y – Design eller funktion? Det vi var inne på?

A – Ja, den... du hade sparat den svåraste till sist. Design eller funktion, ja... Den är ju jätte, jättesvår eftersom han som skulle sätta in taklyften bara såg till funktion, och vi inte alls gick ihop. Så jag får väl gå på design då. Det finns ju inget rätt eller fel, men vi tar det, ja.

Y – Man får kombinera också, men jag tror att det kanske lutar mot design?

A – Ja, jag gör det.

Y – Tack så jättemycket Alex, för att du delade med dig av dina erfarenheter och ditt liv!

A – Tack själv, det var roligt!

Signaturmelodi.